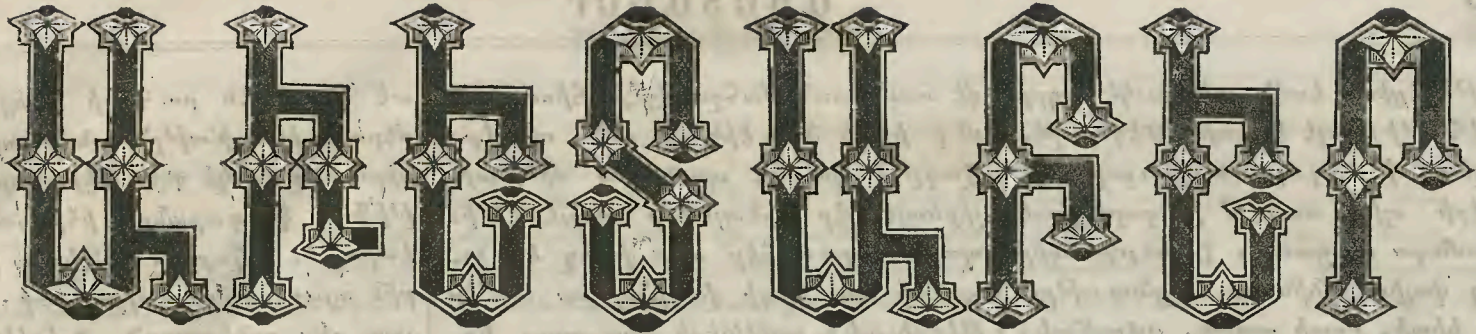

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՅԷ,

ԻԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱՊԻՐ ԴԱԶԵԹԱ ՏԸՐ

ՀԻԼՏ 29.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆՎԱՐ 23, 1886.

Ն. 4.

ՄԵՎԱՏՏԸ ՄԻՆՏԵՐԻՃԷ

	Մահիֆէ
Ֆերահ Թապիյաթ	25
Քրիսթիանոս Էօրիւմ Երթաղը	25
Պուլ Իսայէթաթ տաթի	26
Շայիրալէրինէ Իթիմաս Էթ	26
Խալի Պըրազըլէշ Պիւր Քէշ	27
Սիպերիա վէ Սիւրկիւշէրի	28
Շիմալ Տէրիկի Գանալը	28
Միւթէնէվիէ	29
Հալաթիս Եթթ	29
Մէթուպար	29
Իլմ	30
Շուսնաթ Ե Սէյաթ	31
Ագէլէրին Ֆիյաթը	32

ԱԻՅՏԱՐԵՐ. Հէր հաֆսա ժուամ' երբեսի կիւնիս նեշր օրուստը:

Մեմալիքի շահանէ իջիւն սեներիյի պեր վեհնի փիշիւն 2, վէ այրը այրը 1 սիմ Մեհիսիյէ, վէ պիւր նուսիսի 40 փարա տըր: Տիյարը հանգալիյի իջիւն սեներիյի 45 դուրուշ տըր: Փօսրա խնրիքի բարաֆըմըգա 'ա'խտ տիր:

Ղազարայա տերն իջիւն բանրիար, վէ ալօյնէ Եազըմազ իջիւն մեքրուպ վէ ազգէ Խարանգօյտա Ամերիգան խանընտա Մր. Հ. Ս. Պարնըմ խմիկնէ կեօնտերիյի տիր:

Ամերիգան Միսիօնէրէրի Շերքէթի Թարաֆընտան ՍԱՀԻՊ ԻՍԹԱՆՊՈԼ, Հ. Ք. ԿՐԻՆ, ՎԵՔԻԼԻ, Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ:

ՖԵՐԱՀ ԹԱՊԻՆԱԹ

Ֆերահ թապի'աթ էօմրիւն էն սիյահ պուլուլթարընըն քէնարարընը եալադըլար: Վաղը'ա միհնէթ ու դասալէթլէ տօլու օլան պուլ 'ալէմօնէ պէօյլէ կիւնէշ կիպի փարադ վէ ֆերահ պիր թապի'աթա մալիք օլմադ. եալընըղ սահիպիւնէ տէյիլ, անճադ էթրաֆընտա պուլուլ նանար իչիւն տալի ֆէվիլէլ'ատէ դըյմէթլի պիր չէյ տիր: Միւֆերրիս չէհրէսիյէ պիղէ ֆերահիյէթ պալուշ էտէն, վէ ֆերահնաք կիւլիւշիւ վէ խօշ թէլէնիւմիւրի վէ կիւղէլ կիւղէլ քէլամ լէրիյէ դալլէրիմիլին դասալէթ փէրտէսիւնի երթըլալ աթման, խիւլտա, հուզուրըյէ պուլունարըլ տա'իրէյի վէ խանէյի մէսերրէթ նուրըյէ թէնվիլը էյլէյէն պիր միւսաֆիլի նէ տէրէճէ հասրէթլէ խթիլալալ էտէրիլ: Ֆերահ թապի'աթ կիւնէշ կիպի տիր քի տուլմայալա դ. էթրաֆընտա նուր վէ հայաթ վէրիլ: Եյէր պուլ կիւղէլ թապի'աթտան պիր

քիւնէ մահրում խէ, սայ' ու ղայրէթ էթմէլլէ անա նա'իլ օլա պիրիլ: Իգթիլա ի հալտէ տուտադըլարը վէ կէօյլէրի վէ սէսի վէ լիսանը մէսերրէթլէ կիւլիւպ սէօյլէմէյէ թահրիք էթմէլլալ պէօյլաք մէղիյէթ փար տըր: Թապի'աթ Ե ինսանիյէ կիւնէշին զիյալընա արզու չէ. քիւլ անըն թէ'սիրի թահթընտա պուլուլունմամադ, վէ դուլմէթ վէ դասալէթտէն ուղադ. պուլունմադ իսթէր: Պինապէրին հէր ֆրիսթիյան պուլ կիւղէլ թապի'աթ իլէ միւքէլլէֆ օլմադա, վէ Սլահըն նուրընտա եալար կիպի իւմիտ էթմէյէ, սէվիմէյէ, խիւլտա, ֆերահ պիր դալալ ու թապի'աթէ մալիք օլմադա չալըշմալ տըր:

ՔՐԻՍԹԻԱՆՈՍ ԷՕԼԻԻՄ ԵԱԹԱՂԸ

Ամերիգալը մէշուր միւ'էլլիֆ Մր. Բօպերթ Պըրաթէթ ղէվճէսիւնին վէֆաթընա տա'իր պէր վէճհի աթի եալըյօր:

«Սապահլայըն ուֆուդտան պաշ կէօս թէրէն կիւնէշին փէրթէվլէրի փէնճէրէլէրտէն իչէրի մէրդումէնին միւքէտտէր չէհրէսիւնէ 'աքս էթալի հալտէ, տահա լուշէն վէ սէմալի պիր նուր անըն ալ նընտա փարլամադտա խի: Պէն օտա տան կէշէր իքէն, մէրդումէ թէպէսիւմ էթալի. պէն տալի անը էօփմէք իչիւն էյիլիլիմօնէ պանա խիթուպէն, «Բօպերթ, սէվիլիւլ Բօպերթ, կէճէ իլէ սապահ արալը օլուպ շաֆադտան էվ վէլսօղուդ տըր» տէտի:

«Իչթէ թամը» պուլ վաղըթ խի քի ղէվճէմ պուլ տիւնեատան ալիլէթէ ինթիլալ էթմէյէ արզու էթալիլի. պուլ սէօյլէրինտէն անլայըլ, «Էվիլէթ, սէվիլիւլ, ղանն էտէրիւմ կիւնէշ հէման չիմօն տօղաճադ տըր» տէյիւ ճէվալ վէրալիւմ:

«Տօրա (դըղըմ) հէման խաթթանըն եանընա կէլտիլ, վէ օտա տա խաթթայա պադան էօյլէ քիւնէլէրին տուրաղընը կէօրտիւք քի օրա տա պուլունմալարընը խթմէլլէ խիլը: Զէվճէմ խաթթալըդտան հէման պուլ դատար էղիլէթ չէքմիշ օլալըլ հալտէ, պիլիւմ թէսէլլի օլմաղըլըլըլա արզումէնտ օլուպ, մէրդումէն

նին լաթիֆ պիր սուրէթտէ սէօյլէտլիլ սէօյլէր պանա պիր տէրէճէյէ դատար թէսէլլի վէրալիլ: Մէրդումէ, Սիլ Բահաթ օլմալըսընըլ: Օղլըմ Բօպիլին խաթթը իչիւն Բահաթ օլուպ քէսալ ի դուլ վէթ վէ ճէսարէթ էթմէլլիսիլ, աէտի: «Ալաֆ. սա'աթ ալթըլ Բատտէլլէրինտէ խի քի Բօպի վալիտէսիւնի էօփմէք իչիւն իչէրի կիրալի, վէ անըն եանընտա տուրտու:

«Իչպուլ մանղարէտէ նէ տէհէթ նէ դօրդու փար խի: Մէրդումէ անճադ պա'ղը դըսսա քէլամէր սէօյլէյէ պիլիլ խի: Պէն անա ֆիթալ Ե Մուդատտէսա տէ միւնաէրիճ կիւղէլ կիւղէլ վա'ալալըլ թէքրարլաարըլըլ ղէման սէվիլիլի սիմասընը պիղէ չէվիլէրէք պադար, վէ պուլ արատա անըն սիմասընտա նուր ը սէմալի փար փար փարլար խի: Մէրդումէ մէվթ սէլինէ կիրալիլնտէ 'իւնէշ իւղէրիմէ լէմ'ան էթմէլլալ տիր» տէտի:

«Մէրդումէ վէֆաթընտան պիր պուլ չուդ սա'աթ էվիլէլ պիրտէն պիրէ հալտէլէթ կէլտի: Բօպի հէման եանընա դօշտու, վէ դօլլալընը պօյնունա թարադ անը էօփալի: Պուլունն իւղէլլինէ մէրդումէ տալի անը էօփէրէք, «Ալալ պէնիւմ օղլըմը պէրէքէթլէսին» տէտի:

Մէրդումէնին պուլ պէրէքէթ տու'ալը տիւնեա իւղէրինտէ էն սօն պէրէքէթ տու'ալը օլուպ, նէֆէս ալըպ վէրմէքտէն միւղթարիւպ օլմադտա խիլիլ հալտէ, «Եա' Բապալ, լուհըմը սէնին էլինէ թէսլիւմ էտէրիւմ» տէտի: Պուլ էմնատէ ելինէ պիղէ տօղրու թէվէճիւհ էտիլ սօն տադիլէսիւնտէն էվիլէլ պիղէ թէպէսիւմ էթմէլլալ խի: Իչմէք իչիւն պիր ալ սու խթմէթ խէ տէ եուտամաղ խի: Մէրդումէ, Էվիլէթ, եա' Բապալ Յիւտու, չալիւք կէլ' տէյիւ վիւրըլտալըլ:

«Պուլունն իւղէրինէ պալըլ արդայա դօլլարըլ իւղէրինէ ալիւշալի, վէ անըն լաթիֆ չէհրէսիւնտէ կիւնէշին վիյալը կիպի փարադ վէ լուշէն պիր նուր ը սէմալի լէմ'ան էտէրէք խաթթալըլըն

տան թէվէլիւտ էտէն պիւճիւմէ աղբը վէ տէհէթի իզալէ էյլէտի : Մեղադրուէնին չէհրէսի եօդարը տօղբուտը , վէ կէօղլէրի պիւր սուրէթ ի զարիպէտէ փարլամադա պաշատը : Եօրուլմը պիւր չօճուդ վալիտէսինին գուճաղընա աթըլ տըղը կիպի , Բօպի տախի , «Վալիտէ , վալիտէ , վալիտէ» տէյէրէք գուճաղընա աթըլտը : Անըն չէհրէսի երլարը կիպի փարլամադա տօղբուտ կէօղլէրինի գաւար իքէն անլէրտէ օլան փարլադըղըն սօրմամը իտիլինի կէօրտիւք :

ՊՈՒ ԻՆԱՅԵԹԵՏԵ ՏԱԽԻ

Սա՛րը ինայէթլէրտէ իզտիյատ իւզրէ օլտըղըմը միսիլու ճէօմէրտիքտէ տախի իզտիյատ պուլմաղըղըմը իչին նասիհաթը մախտուսէ վար տըր : Բէոուլ ճէօմէրտիք պիւրիմ մուհապէթ ի խալիսէմիդէ եալընը պիւր էմարէ ի հագիլէ տէյիլ , անճագ պիւր ճիւմէ թապիլաթըմըն տէրէճէ ի քէմալըն պուլմասընա պիւր տէյիլ ճէլի 'պատ էտէյօր : Յիլ հագիլա ճէօմէրտ պիւր թապիլաթ մալիք օլմամագ րուհանիճէ պիւր նօգաւն տըր : Եա տօղբուտան , եախօտ սօնկրատան էզ գաղա պա՛ղէն չօլագ աւտէմ կէօրիւրիւք : Պիլ ճիւմէ ա՛ղա ի պէտէնիյէսի սօն տէրէճէ մուհապէթ օլտըղը հալտէ , սաղ դօլը սաղաթ օլան պիւր զաթ խաթըրմըղա կէլիյօր : Մէրգուլմըն դօլը ումուղընտան անճագ պիւր գաւտէմ աշաղը սարգմըլ օլարագ հէմ դըստա հէմ գուրուլմըլ օլուպ , քէնտիսինէ հիչ պիւր ֆա՛խտէսի օլմատըղընտան զիյատէսիյլէ տուչարը գասալէթ օլուր իտի : Ատէմիք պուլնա նաղարը տէհէթ ու քէտէրլէ պաղարըլ իտի :

Պիւր չօգ ֆրիսթիյանլար տախի վար տըր քի , պատի ի նաղարտա հէր նէ գատար իմանտէ , քէլամտէ վէ ինայէթ ի սա՛րիտէ իզտիյատ պուլմուլ կէօրիւնիւրլէր իտէ տէ , ճէօմէրտ օլմատըղըլընտան րուհանիճէ սաղաթ տըրլար : Վաղը՛ա պուլ փէք աճընաճագ պիւր հալ օլուպ քիլիտէնին նաղարը տիգգաթընը ճէլպ էթսէ ճա՛խղ տիւր :

Պա՛ղը ֆրիսթիյանլար քէմալը քէտէր ու գասալէթլէ «Իմանըմ աղ օլտըղը ճիւհէթլէ զիյատէսիյլէ միւղթարիպ օլույօլմըմ : Խէլասըն մէսէրրէթի կիւն պէ կիւն պէնտէ էքսիլմէքտէ տիւր . ֆիթապը Մուգատտէսի օգուլմագ սէվմէյօրըմ : Տու՛ատան հաղը էթմէյօրըմ : Գօրգաւըմ քի ֆրիսթիյան տէյիլ իմ : Չիւնքի էյէր ֆրիսթիյան օլմուլ օլսամ կէրէք պուլ ինայէթլէրտէն , վէ կէրէք Ալլահա՛արըլը իպատէթ էթմէքտէն նի՛չիւն 'աւրի վէ պէրի օլաճագ իտիւմ : Իմանըմը վէ մուհապէթիմի թէղիտ էթմէք իչին նէ եափա պիւր իմ : ֆիթապը մուգատտէսի քէմալը սիւրուրլէ օգուլապիլմէք իչին նա՛սըլ էյրէնէ պիւր իմ ,

վէ տու՛ատան մահաղըլլէթ հիսս էթմէք իչին նէ էթմէլի իմ» տէրլէր : Վաղը՛ա պուլ վէ պուլարա միւմասիլ չիքեպէթլէր չիքեպաթը 'ատիյէտէն 'իպարէթ օլուպ հէր պիւր վա՛խղ եա չօպանըն պուլ կիպի վաղը՛ալարա տա՛ր իթէրիւպէ ի զաթիյէսի վար տըր : Իհէթիմալ քի զաղէթամըղը օգուլանլարտան պա՛ղըն տախի 'այնի չիքեպէթլէրտէ պուլուլմըլ օլսուն : Ֆաղաթ հիչ պիւր ֆրիսթիյան քէնտի չօպանընա կէլիպ տէ մամէլէյինտէն Բապալա վէրմէտիյինտէն տօլայը տէրունի իզթիւրապըն պէյան էթտիլինի պիլմէյիլ : Հիչ պիւր ֆրիսթիյան քէմալը հիւլն ու քէտէրլէ «Բապալ վէ անըն մէլէքիւթիւ իչին փէք աղ վէրիյօրըմ : Պուլ հալիմէ պէյէնմէյօրըմ . չայէտ պիւր չէյ վէրէճէք օլսամ , քէնտիմի դօրլայօրըմ , զիւրա պէյլէ էթմէքտէ հիչ պիւր մէսէրրէթ հիսս էթմէյօրըմ : Գօրգաւըմ քի ֆրիսթիյան տէյիլ իմ . վէրմէք խուսուլընտա չէվգ ու զայրէթիմի նա՛սըլ թէղիտ էտէյիլ : Կէրէք վէրմէքտէ վէ կէրէք վէրմէք մէղիյէթիւնտէն թէվէլիւտ էտէն մէսէրրէթ վէ մահաղըլլէթ հիսս էյլմէքտէ նէ վէճէլէ իզտիյատ պուլապիլիւրմ» տէտիլինի ասլա իչիթմէմիլիլ : Պուլ պէնտի օգուլանլարտան պէյլէ պիւր վաղա՛ա պիլլէն գալ քիչի վար իտէ զիյատէսիյլէ թէ՛աճիւպ էտէճէյիլ : Իման , մուհապէթ , տու՛ա վէ իպատէթ րուհանըն էքսիլլիլ ֆիքրի տուչարը էնտիչէ էթտիլ թաղտիւրտէ , ճէօմէրտ պիւր թապիլաթտան մահրուլ օլմաղըղընիչին պէյլէ պիւր էնտիչէյի , վէ պիւր քիմէնին ֆրիսթիյան օլմասընա տա՛ր ինէ սէպէպտէն չիւպէյի մուճիպ օլմասըն : Պուլա քիմ ճէվապ վէրէ պիլիւր :

Պուլ մատտէ փէք աղբը վէ մուհիմ պիւր մատտէ օլուպ հէր քէս քէնտի քէնտիլինի ալտաթմամալը իչին նաղարը էհէմմիլլէթ ալմալը տըր : Ալլահ իսթիհա օլունմաղ : Եալանը վէ սէրիսօլ վէ զինաքեար վէ փուլիթէրէսթ օլան պիւր աւտէմ ճէննէթէ կիրէմէտիլի կիպի , թա՛մաքեար պիւր ֆրիսթիյան տախի օրայը կէօրէմէլ : Պիւր աւտէմ իման վէ մուհապէթ վէ տու՛ա րուհանտան մահրուլ օլտըղը հալտէ ֆրիսթիյան օլաճատըղը կիպի , ճէօմէրտ թապիլաթ մալիք օլմագաղըն տախի ֆրիսթիյան օլաճագ : Տիգգաթ էթ քի ճէօմէրտիքտէ իզտիյատ պուլմամըլ իչին նասիհաթ վար տըր : Էյէր իմանա մալիք օլմագտա պիւր մէղիյէթ վար իտէ , անա զիյատէսիյլէ մալիք օլմագ կէրէք տիւր : Մուհապէթ վէ մէղիյէթ ի սա՛րիլէ խուսուլընտա տախի էյլէ օլմալը տըր : Յիլհաղիգա տու՛ա վէ իման խուսուլընտա զիյատէսիյլէ իսթիյաճ օլտըղը կիպի , ճէօմէրտիլլէ տախի հէման օ գատար իսթիյաճ վար տըր :

Քիլիսէ ի Մէսիհիլլէնին իւք կիւնլէրին

տէ կէօրիւլէն րուհանի ինայէթ ճէօմէրտիլլէ թապիլաթընտան իպարէթ իտիգիւրա պիւր ճիւմէ ֆրիսթիյանլար պիւր իթթիֆագ ֆուգարանըն իսթիյաճը իչին էմվալ ու էմվալընը կէթիւրիպ րէսուլլէրին այաղըլընա գօրլար իտի : Վաղը՛ա պուլ չէյ սօնկրատան ֆրիսթիյանլարա պիւր միսալ օլմագ իւղըն թահրի օլունմամըլ իտէ տէ , ֆաղաթ պուլ կիւղէլ թապիլաթը էյրէնմէք իչին թահրի օլունմըլ օլտըղընտա չիւպէն եօղ տըր : Քէզալիք Հանանիա իլէ Սաֆիրանըն վէ 'Աքանըն Ալլահ թարաֆընտան միւճագաթ օլունմալընտան Ալլահ հէր վաղըթ թամա՛քեար ֆրիսթիյանլար իլէ էյլէ մու՛ամէլէ էտէճէյինի իսթիլալ էտէմէյիլ , անճագ պուլ միսիլու ֆէվգէլ 'ատէ էօրնէքլէրտէն տէրս ի իպարէթ ալմագ հէր պիլիմիլլին վաղիֆէ ի մուգատտէսի օլտըղըն էյրէնիլիլ :

ՇԱՅԻՐՏԼԻԻՆԵ ԻԹԻՄԱՏ ԷԹ

Սէվիլիւ խօճա , չայրտէրինէ իթիմատ էտիյօրմըն : Անլէրէ էմիլլէթին վա՛ր մը : Սէնին անլէրտէն պէյիլէք վէ էյի իլլէրէ միւնթաղը օլտըղըն պիլիլլէր մի : Էյէր սէն չայրտէրինին իւզէրինէ հէր վաղըթ նաղարէթ էտիպ անլէրին հաղընտա սու՛ի զամնա մալիք օլաճագ օլուր իտէն , անլէր հէր վաղըթ պուլուն իչին սէպէպիլլէթ վէրէճէլլէր :

Խօճանըն պիլի մէքթպտէ ապա ֆըսըլթը օլմամալը իչին պիւր նիգամ դօր , վէ չայրտէրին նիգամ 'ալէյինտէ պուլունմամալարը իչին տէօրթ կէօղլէ պաղար :

Խօճա . «Յուլհաննէս , փըսըլտա՛յօր մը իտիլն» Յուլհաննէս . «Խալը , էֆէնտիւմ» :

Խօճա . «Խալը մը . սէն փըսըլտա՛յօր իտիլն , կէլ պուլարա պաղալըմ , սէնի կիտի եարաճագ , պէն սանա մէքթպիլին նիգամընը պօղուպ պէնի ալտաթմաղը էյրէտիլլիլ» տէյէրէք Յուլհաննէսի կիւղէլլէ տէյիլ կէրինէ եօլար : Պուլուն իւղէրինէ Յուլհաննէս գասալէթլէնէրէք կիտէր ետրինէ օթուրուր . պուլ չէյ անըն նէֆալին տօգանըր , վէ 'ատալէթ հիսսի ուլանարագ հէր հալ ու քէարտէ խօճալը թա՛նիլ էթմէլի ֆիքրինէ գօրուպ պուլուն իլէ անտէն ինթիլալ ալմագ սէվտապընա տիւլէր :

Պիլաքս պաղա պիւր խօճա աթիլտէլի չայանը տիգգաթ թէճրիպէլի վէրիյօր : Թէճրիպէլի մէղալուրէտէն թէվէլիւտ էտէն նէթիճէ օ տէրէճէ ֆա՛խտէլի վէ 'աղիլանէ տիւր քի կէնճ խօճալարա վէ չայրտէրէ պիլլէ զիյատէսիլլէ եարալմ էտէճէյինտէ չիւպէնիլիլ եօղ տըր :

Իչլէ միւմասիլլէլ խօճանըն սէօղիլ . «Պիւր կիւն Յուլհաննէսին էօնիւնտէ օթուրան չօճուղըն արգասընտա պալընը պիւր քէօլէյէ կիլլէմէյէ չալընաղընը կէօրտիւմ , վէ պուլուն պիլի իլէ սէօլլէմէքտէ օլտըղընը ֆարգընա վարտըմ :

Յուլհաննէսի օ հալտէ տէվալմ էթմէլինէ պէլլէմէքտէն նէ ֆա՛խտէ հալըլ օլուր տէյէրէք , վէ պէլլէմէյէրէք , «Յուլհաննէս , պիւր չէյ իսթէրմիլլին» տէտիւմ : Յուլհաննէս պուլ սու՛ալըմ իւղէրինէ չիւպէնիլ կալան սէօլլէյէրէք , «Խալը , էֆէնտիւմ» տիլլէսի իւղէրինէ , պէն տախի , «Նէ , նէ սէպէպտէն փըսըլտա՛յօր իտիլն» տէտիլիմ հալտէ , Յուլհաննէս ,

սին տեղի: Պէտքէն մերդուրն տեղադրելու
Թանկանիքն օվստրնոս սեյնսաթա չըգտըր:
«Ինք կիճէ Նիանդա կէօլիւնտէն 12-13 միլ
ուղադտա չափըրըրըրըր գուրուդ: Կիւ-
նէն պաթաղադտան սօնկրա պէն քէնտի չա-
տըրըրմա կիրտիւմ. վէ սիւր աղ սօնկրա դա-
րիւ պիւր սէս տիգգաթըրմըր ճէլը էթտի:
Այ այտընըրըր օլտըրըրտան աքչարըրըր փէք
Ֆէրաճ խոխ: Չափըրն փէրաթսինի պիւր
թարաֆա չէքէրէք տըրըրըր պաղտըրմ. վէ ին-
թ էղըրաղըրըրըր ճէլըն վէ էթրաֆըրտա պիւր
գաչ առէն: Եթ տիգ իւղէրինէ կէլմիլ օլտարադ
Ֆամիլիա տուտար էթմէքտէ խոխէր: Ենվիլ
հօլըրըրըրըրըր հէր նէ գառար ուղըն, վէ պիւղ
հէր նէ գառար փէք հօրըրըն պիւր օլտա ի-
տիւր պու ճիւմիլ էլէ ճէլմի հէր աղչամ քէն-
տի լիսանըրըր անկալանըրըր պիւր հէրէ թօլ-
լալարադ քէնպըր թէվաղըր: վէ ինթիլադէ
Ալլահա 'արըր իպառէթ էտէր խոխ: Պուռ-
տան ապտէմ ինսանըր թահրիք վէ թէլիլի
էտէն չօղ տուտար ինթիլմիլ խոխ տէ ճէլմի-
սըն տուտար գառար միւլէ'սաթ տուտա ապա
իւնթմէմիլ խոխ: ճէլմի քէնտինէ մալիւմ
օլտան պիւրթիւն տիւնեա ինթիւն հէր աղչամ
մախտուտէն տուտա էտէր խոխ: Անըն տիւն-
եադ Պլանիթիլ, Լիվիլիլմիլ, Պանտա-
վէ, Թանկանիք, վէ քէնտինի վաթանըր օ-
լտան քէնտինի 'իպառէթ օլտըրըրտան, պու-
րէթտէ Ալլահն 'իպառէթ ու պէրէքէթիլի
նիլադ էտէր խոխ: ճէլմի հաղըրտա զիլառ
պիւր չէյ տէմէյ վաղթըրմ հօղ տըր. Ֆադաթ
սէյնսաթ չօղ տէֆ'ա միտիօնէրէր հաղըր-
տա հաղըրըր վէ ասըրըր չէյէր ըրիլաթէթ
էթմիլ օլտըրըրտան, պիւր սէյնսա հալիւ-
տէ տէրիւմ քի, Ա.Ֆրիդա օրմանըրըրտա տօ-
լալաղըրըրըր պիւրթիւն միւլտուտէթտէ հէր նէ
գառար պանա'ա' խո օլտան հէր չէյ ճէլմիլ է-
լիտէ խոխ խոխ տէ, վէ հէր նէ գառար տալա
խապէրիւմ օլտալարադ ճէլմի կիւնտէն կիւնէ
պիւր չօղ չէյ ալա պիւր խոխ խոխ տէ, պանա
'ա' խո պիւր թէսպիլ տանէսի պիւրէ ալմադը:
ճէլմիլ թալիլ ու հարաքէթիլիտէ խաթա
սնըրըրադ պիւր չէյ կէօլմէթիւմ. վէ կիւնտէ
տէնիլէնէք հիւ պիւր չէյ միւլաչառառէ էթմէթիւմ:
«Եաղ էթտիլմի ճիւմիլ պու չէյէր հաղը-
նըր պաչալմիլ տըրըր: Ֆադաթ պիւր կիւն
տանա պէօլիւք, վէ հէր հէնի սէնտէ էվիլ-
քիլտէն տանա պէօլիւք չէյէր ինթիլմիլ-
նիլէ չիւպէմ հօղ տըր:»

ՍԻՊԵՐԻՍ ՎԷ ՍԻՐԿԻՆԵՆԵՐԻ

Տր. Պրէնէմիլ «Մայմուրըրն թապի'աթը»
սէրնամէսիլէ նէյր էթտիլի պիւր պէնտուէն
խաթիլիւրաճէն Աւտարըրտէ պաղըր չէյ հաղ-
աղ խոխ: Միւմալիլէ պիւր գաչ ալ Սիպէ-
րիտա գալարադ ընթ իւլ 'այն միւլաչառառէ
էյէթիլի պաղըր խոխտուտէթ պիւր պէնտ ի
մախտուտէն նէյր էյէթիլ տիւր: Աթիլաթի
մալիլմիլ իւլպու պէնտուէն խիւլառա է-
տէրիլ:

Տր. Պրէնէմ, Բուսիա վէ Բուսիալըրըր վէ
հիւլիւմէթիլ միւլաչաթ ուսուլը հաղըրտա
առ'ի զանազա զանիւլ օլտարադ հօլըրըրըր
պաչալաղ. Ֆադաթ փէք ֆորըրըր պիւր թա-
սալիլաղ իլէ 'ալմէթ էյէթիլ: Չանիւլ օլտը-
րըր էթրալա կէօլէ Բուսիալըրըրըր նիւ պար-
պար պիւր հալտէ պուլմադ լաղըր կէլիլ ի-
քէն անըրըր թէրադիլէ մէյյալ օլտըրըրըր-
նը կէօլէրէք, վէ սա'աթէթ ի հալիլիլի իւ-
թիլալէ չաղըրադա օլտըրըրըր կիւլի զա-
տէիլառ թաղըրըրն տալի 'ալիլմէնապ վէ
ճէօմէրտ օլտըրըրըր միւլաչաթ էտէրէք զի-

յառէսիլէ մէսուր օլտու: Միւլալիլիլիլի
վէրտիլի մալիլմիլ, Բուսիալըր զիլալէթ
էթմիլ օլտան պիւր տօթըրըրըր «Տիւնեա-
տա թէրալիլ օլտուլըր Բուսիալըրըրտան
տանա էյի պիւր էնալի հօղ տըր» տէյիլ վէ-
տիլի չէնտուէթէ փէք միւլթալըրըր տըր:

Սիպէրիտան չիմալ ճիւմիլիլտէթի տըր-
ղիլիլի պէօլիւք զըրմըր պուլ զապըր խոխ տէ,
ճէնուլ թարաֆալըր հէր տիւրիլ թէլէպ-
պիւրաթա միւլալիլ միւլալիլ վէ վաթի'ա
րաղիլտէն 'իպառէթ տիւր: Հէր նէ գառար
մէքթիլլէր վէ զաղէթալըր աղ խոխ տէ,
'էօմիլ ի թէ'ալիլ խոխտուտէն հէր չէյ տէ-
րէնէ ի քէնտինէ պուլտուտէ: Տր. Պրէնէ-
միլ ի թիլալալըր «Պիւրթիւն Սիպէրիա պէօ-
լիւք պիւր մա'ալէսիլտէն տիւր» տէյիլ նա
պէնտինէ օլտան ի թիլալալ քիւլիլէն հալիլըր
տըր. սիւրիլիլալէր մէմէքթիլիլ փէք աղ պիւր
զըրմըրտա պուլտուտէթիլ: Պու պէօլիւք
էյալէթտէ սաթիլ օլտան էնալի ահարանէ
(սէրպէթիլմէսիլ) հալաղըրըրըր ի թիլի-
լալալ էտէրըր: Պու ճիւմիլ Բուսիալըր-
տան թէլէպըրի էտէրէք քէնտիլէրինէ Սիպէ-
րիալըր նամըրըր վէրիլըրըր: Հէր նէ գառար
«Չաղ զէնիլիլ խոխ տէ ֆադաթ պիւր Սիպէ-
րիտա պուլտուտէթիլ ճիւմիլ տանէն
զօրըրադա պիւր մա'ալ հօղ տըր. էտարէթ
էվիլ Բուսիալ օլտըրըր հալալիլէ էյիլ էսիլ
կէօլմէթ խոխէր խոխիլ օրալա կիլմէթիլի-
նիլ» տէրէր: Մէմէքթիլիլ պէօլիւք զըրմըր
իմիլէրաթիլ մալիլ խոխ տէ պու հէրէր
չիլմէթիլիլ էլիլտէ տիւր, վէ անըր թահիլ ը
թէսարըրալէրինտէ պուլտուտէն թալալըր
իլիւն իմիլէրաթիլ ճիւլիլ պիւր վէրիլ վէ-
րէրէք խոխէրէրիլ թաղալա էթիլ պիլէր-
լէր, օրմանըրըր քէնտիլէր, հալըր քէնտի,
էտէրէրինտէ օլտան ճիւմիլ էտէրէր քէնտի
մալալըր կիւլի թէսարըրալ էտէրէր: Պու-
նըրիլ պէրապէր մա'ալէսիլ հիւլիլմէթէ
'ա' խոխ տիւր: Սիպէրիտա կէլիլմէթէ իլլի-
լա էտէն չէյէր օ գառար քէնտիլ իւլըր
պուլտուտէր քի 'էօմիլ ի թէ'ալիլալէ հիւ
կիւլիլէք չէքթիլիլ զանտէն իլլիլալ-
մէն միւլալիլ օլտըրըր 18 հալալըրնա վա-
րըրըրըր կիւլի զըրըր վէ տէլիլալըրըր
էվիլիլիլ: վէ 'ուսուլմէն հէր պիւր խոխէրին
'ա' իլիլիլ չօղ տըր: Տիւլիլ մէսարիլիլտէն
զուրթիլմիլ իլիլալ վալիլալիլ ըրիլալըր
օլտուտէ օլտալըր զըր գալըրադ 'ալմէթ հիւլ-
միլիլ կիւլիլ տիւր:

Տր. Պրէնէմիլ գալիլիլմէ Սիպէրիա մա-
պուլալըրըրըր հալըր տիլիլ մէմէքթիլիլ
մա'ալալըրըրըր հալըրտան տանա էյի տիւր:
Գալիլէ պէտէլ սիւրիլիլ օլտանալար պաչալա
մա'ալալըրըր իլէ պէրապէր զիլմիլալէն օ-
լտարադ Սիպէրիա մա'ալալըրինէ կէօլիլիլ-
լիլըրէր: Բուսիա գալիլիլիլ մուլալիլմէ
սիւրիլիլ էտէրէք պիւր միւլալիլիլ ֆալիլա-
լըր իլլիլ խոխ զէվիլալէն տըրըր պիլիլ, վէ
անա թալալըրալ վէրիլիլ. Ֆադաթ 'ուսու-
մէն հիւլիլմէթ սիւրիլիլիլ ֆալիլալըրըր
զէվիլ իլէ պէրապէր կիլմէթէ տա'վէթ էտէր,
վէ 'ալէսալիլիլ ֆալիլալըր քէնտի զէվիլ-
լիլ պէրապէր կիլմէթէր: Ֆադաթ պու հօլ-
մուլըրալ էն ֆէնա չէյ հիւլիլմէթ տէմէթ-
լիլ վալիլըրըրըր կիլմէթէրիլ իւղէրինտէ
զարմադալըր օլտալըր, վէ գառար վէ չօնու-
լարըր էն գալիլ միւլալիլիլ պիլիլալտէ
պուլտուտէթալըր տըր: Միւլալիլիլ մա'ալալըր
մա'ալալըրտէ իլիլալիլիլըր, Ֆադաթ պու-
նուլէ պէրապէր անըրիլ իլիլ պիլիլալտէ
իլիլալիլիլ իւլալիլիլ իլիլիլիլ իլիլալտէ
տանա աղըր տէյիլ տիւր: Միւլալիլիլ իւլ-
լիլիլիլալտէ պիւր ֆէրիլ վալ խոխ օ տա

տա'իլալ զիլմիլիլ պալըր օլտալար տըր:
Ֆալիլալալ իլէ պէրապէր կէլմիլ օլտան միւլ-
լիլիլ քէնտիլէրէ մախտուտ խոխէրտէ ֆա-
լիլալալըրըր պիլիլալտէ պարըրըրըր, վէ
անըր ուսուլալ տալիլալըրըր հալալէ զէն-
միլիլիլ թալիլիլ էտէրէր. վէ հիւսնի հալ
փէյտա էթտիլիլիլ հալալիլալտէ միւլալիլ
թարաֆըրտան զանալալ հալըր օլտըր խոխ Սի-
պէրիտա գալիլալ իւլըր սէպիլիլիլ թալիլիլ
օլտուտէ: Սալըր վէրիլիլ միւլալիլիլ պիլիլ
չիլմիլիլ իւլալ էտէրէր, վէ իլք տէֆ'ա
քէնտի գօնուլարըրտան թօլալալ վէ էօթիլ
էօթիլալ ալըրըր, Ֆադաթ պիւր գաչ սէն-
զարֆըրտա պօրըրըրըր վէրիլ քէնտի ֆա-
լիլալալըրըր ըրալալ պիւր 'էօմիլ կէլիլիլ պի-
լիլըրէր: Ֆադաթ սիւրիլիլիլալտէն փէք աղ-
լարըր պէօլէ պիւր սա'աթէթէն 'ալ'իլ օլա պի-
լիլըրէր: էն չօղըր թալիլիլիլալիլալտէն քէ-
տէր իլիլալտէ պուլտուտէրալ էնթիլ գալա
թօլիլալալ էտէրէր, պուլտուտէ պէրապէր
գալըր զուրթիլալալ տալիլ վալ տըր:
Միւլալիլիլ զէնիլիլ թաղըրալալալալալալալ
գա մա'ալիլիլ օլտալըր տէմիլիլիլալալալալալ
տօթ իլիլալալ էտէնէք օլտալըր, տէմիլիլ
միւլալիլիլ զէնիլիլիլ զըրըր, վէ միւլալիլ
գալըր զուրթիլալալալ մալիլալալ օլտըր:
Փօլիլալ միւլալիլիլիլալ գալալալըր քէնտիլ
մալ էտէրէք անըրիլ թալիլալ էթմէթ: Չիլմի-
միլիլ խոխ ֆիլալիլիլալալալ էտէրէք
չալալ կէնտիլիլ խոխէրիլ էօթիլալալալալ
կիլիլ պիլալալալալալալալալ կէնտէք տէ-
յիլ գալըրըր տօլալալալ իլիլալալալալ ի
խոխտուտէն փէնտէրէրին էօթիլալալ թա-
'ալ գօլըր: Ֆադաթ ֆիլալալ էտէրէրտէն
պիլիլալալ չէյ չալալալ օլտըր խոխ, չիլմի-
միլիլալալ խոխ թալիլալ էտէրէք պիւր քէլիլ վու-
րուր կիլիլալ անըր զուրթիլալ վուրըրըր: Սէ-
նէտէն սէնէյ Սիպէրիա սիւրիլիլալ 13,000
միւլալիլալալալալ 3,000 ի ֆիլալալ էտէր: Ֆա-
լալ Բուսիալալալալ օլտան մէսալիլ փէք ու-
ղուտ օլտըրըրտան չօղ տէֆ'ա անըր հօլալ
տէրալալ էտիլիլ թէրըր Սիպէրիալալ կէօ-
լիլալիլալալալ: Տր. Պրէնէմիլ գալիլիլմէ Սի-
պէրիա մէսարիլիլիլալ հալըր էվիլալալալալալ
կէր մէմէքթիլիլալալ օլտան միւլալիլիլիլ
հալըրտան փէք էյիլ տիւր: էվիլալալալալալ
հալըրալ մա'ալալիլիլալ հիւլմիլ օլտան միւլ-
լիլալալ պիւր վէնիլ զուրթիլալալալալալալ
գալիլ ի 'էօմիլիլիլ քէնտի սէֆալիլ վէ ֆէ-
լալալալալ հալալալալալ քէնտիլիլալալ թէրէք է-
տիլիլալ պիւր հալալ կէլիլիլիլ:

ՇԻՄԱԼ ՏԷՆԻՋԻ ԳԱՆԱԼԸ

Շիմալ տէնիլիլ իլէ Պալիլիլ տէնիլիլալալալ
լիլալիլալալալալ իլլիլալ էթմէթ իլիլալալալալալ
տա Ալմանիլալ վալըրալիլիլալալալալալալ
թալալալ օլտուտէթալ մէլիլալալ տըր: Թալա-
միլ օլտուտէթալ կէօլէ, պու գալալալալալալ
մալը 7,800,000 իլիլիլ լիլալալալալ միւլալալ
տըր: Պու մէսալըրըր 2,500,000 լիլալալալ
թէ'ալիլալալալ ֆրուսիա տէվիլիլ թալալալալ-
տան վալալ էտիլիլալ տիւր:

Պու գալալ լալըրըր վէնիլ իւլըր թահրիլ
էտիլիլալալ հալալ ուսուլըր հարալիլալ վէ թիւ-
մալիլալալ պէօլիւք էնթիլիլիլ օլտալալ տըր:
Գոմալըրն ալըրիլալալալ իլլիլալալ էտէն մէս-
լալ Ալմանիլալ գուլիլիլ պալիլիլալալալալ
էտիլիլիլ օլտալ զիլալալ ֆա'լալալալ տիւր միւ-
լալալալալալ մէսալ 1873 տէ Ալմանիլալալ
էն մէսալ հարալիլալ մէ'ալալալալ թէր-
լիլիլ 'ալիլիլալալ պուլտուտէթալ խոխ. ֆա-
լալ չիմալ Ալմանիլալալ գուլիլ ի պալիլիլալ-
ալ իլլալալ էտիլիլ օլտըրըրտան մէս'իլիլալ

Երմէնի դարկէլէրինսէն փէք աղլարը միւս-
թէսնա օլարագ 'ուսուսէն գարկէլէր Կէք-
տիկէրինէ 15—20 տաղիկէ պախտ մէսաֆէ-
տէ այրը այրը խանէլէրտէն 'իպարէթ Ուլու-
մագ նամը իլէ պիր չօդ Միգտարըղլարա
թագախմ օլունուպ, հէր Կիւզ Կա Կիւզ Էլլի
խանէտէն 'իպարէթ օլան թարաֆ պիր Միգ-
տարըղլ փէ Օյունագլա Կա օլունուպ: Հէր
Օյունագլա պիր Կա Իքի քիլիսէ իլէ պիր
գաչ փափապար, պիր տէ Էկզարիսա նամը
իլէ Միգրօփօլլ փէ Կախտ Վարդապետ փէ-
քիլի պուլունուպ: Փափապ փէ քիլիսէլէրին
քէսրէթինէ բուպարէն մէքթէսլէ խօճալար
սայքի նաաիրտթաէն պուլունուպ, օգուլուպ
Կազմագ պիլէնլէր Էրքէլէրտէ ինթիսիլ քի
Կիւզտէ օթուզ պէշ պուլունուպ իսէ տէ, դու-
րըլարտա պինտէ պիր տախի պուլունուպ
տէր իսէք զանն Էտէրիմ միւսալապա օլմա-
յըպ հաղիգաթ աըր: Փափապարտան իմրա-
սընը Կազմագան, փէ քիլիսէլէ մախսուս օ-
լան տու'ա քիթապարընը տախի Կիւզ իլէ
օգուլա պիլէնլէրին սայքը կիւզէ Կազըպ
օգուլա պիլէնլէրտէն չօդ օլտըղընը հէր քէս
Իգրար փէ թաաաիլ Էտէր:

Տէտիք քի հէր Օյունագլա պիր գաչ քի-
լիսէ պուլունուպ: Պու թարաֆլարտա հէր
պիր քիլիսէլէրին մախսուս պիր փանայըը փար
տըր, Կա'նի քիլիսէ հանլը 'աղիլին իսմի իլէ
Կա օլունուպ իսէ, օլ 'աղիլին Կօրթուր
Կիւզիւ օլ քիլիսէլէ մէրպուլ օլան խանէլէր
քիլիսէլէրին փանայըընա Կէլէն սա'իր գարի-
յէլէր խաղը իչիւն պիր թա'ամ թէտարիք
Էտէրլէր: Օնուն թարըղ 'ալէսսէլիլէ չէօյլէ
օլուր: քիլիսէլէրին Էթրաֆընտա միւսաաիլ
պիր մառալէ պիր չօդ գազանլար գուրուլուպ
քէսիլիլ օլան Էօքիւզ, ինէք փէ գօյուն Էթ-
լէրի գաչաաըլարագ քէշԿէք թա'պիր օլու-
նան թա'ամ փանայըըն Կիւզիւն Կէթիլէր
Կէճէտէն հազըրաընը: Քիլիսէտէ 'իպատէթ
Խիթամ պուլուր պուլմաղ, Կիւզլէրճէ քիմ-
սէլէր չայըրլար իւզէրինէ փէ աղաճլար Կէօլ-
Կէսինտէ սըրա սըրա օթուրարագ Կէթէր
տէլէսիլէ գաաար Կէլիլ իչէրլէր: Պու միւ-
նասէպէթլէ Էթրաֆ չէհր փէ գաաապարտ-
տան մէքիւլաթլա մէլպուսաթ փէ միւսքի-
րաթ սաթթըըլարը տախի Կէլիլ օլտըղլա-
րընտան, թա'ամտան գաղաղաղարընտա՝ ա-
լըշ վէրիլէ պաշլանըըր: Անտէն սօնկրա հէր
թարաֆտան տալուլ, սուրնա, սաղ, քէման
սէսլէրի պաշլաըպ, հէր քէս օյնաըպ սըշ-
րամաղա, Էլ Էլէ վէրէրէք խօրա տէլիմէյէ,
միւսքիլաթ սաթթաըլարա, «Օղլան, պիր օգու-
տահա տօլտուր» տէլիլ պաղըընը չաղըրնա-
ղա պաշլար: Պու փանայըըլարտա պու Կիւլի
հալլէրին թապլի նէթիճէսի չօդ տէֆա
ղալղա, նիղա, վուրուպ տէօյմէ օլաճաղը
մաալահաթ ը հալտէն տիր: Պու գաաարը
քէսաֆի սայարագ Կէլէլիմ մէս'էլէմիլէ, փէ
Աղլուճ քիլիսէսի փանայըընա:

Աղլուճ Օյունալը Չարչամաղա սէքիլ սա-
'աթ մէսաֆէսի օլան Կիւզսէք թէլիլէրին
տէրէլէրի աղաաընտա գիքը օլունուրը Կիւլի
փէրաքէնտէ Էրմէնի Էլլէրինտէն 'իպարէթ
օլուպ, Եաղա Քէրիսի նամ Բուճ Օյունագլա
մախսուս փէրաքէնտէ Բուճ խանէլէրլիլէ
պիրլէլիլ տիր: Աղլուճ Էրմէնի քիլիսէլէրին
Իթթիսալինտէ խանէ սահիլալին օն օն իքի
Կաշլանտա պիր գըղը փէտէրինէ սէօյլէր քի
փուսարըն Կաշլանտա օթուրան Կիւզէլ պիր
գըղ քէնտիլինէ չէօյլէ տէտի, «Պէն Քիւս-
տոս թարաֆընտան Կէլիլիմ, տիւնեա խարապ
օլաճագ, չիւնքի Միգտարըղլ ֆուգարաըրը
պաթըըրըլար, փափապար Քէշլի օղլընըն
փափապ Կիւլի քիլիսէտէ Կաշլըն օգուլուպ

Պաաարագը գուսուրը իճրա Էտիլօրլար: Տէր
Վահան Էլի օգուր փէ Կիւզէլ փափապ իսէ տէ,
օ տախի փափապըպ Էթմէյօր: Կիթ սէօյլէ
թէլիլէ Էթմիլէր, օրուճ թուլուպ սաաա-
գա վէրսիլէր, գուրպան քէսիլ քիւնլիւ-ք
թիւթուրալինէր: Միգտարըղլ ֆուգարաըր
պաթըրմագլա փաղ Կէլիլ, փափապար
տօղրու օգուլարագ, ֆուգարա նէ վէրէ պի-
լիլէրէսէ անա գանա'աթ Էթմիլէր: Կօխտա
տիւնեա խարապ օլաճագ: Մէգպուրէնին
փէտէրի Կէլիլ Էր Վահանա իֆատէ ի հալ
Էթմէսլինտէ՝ Տէր Վահան «Չօնուզ ինթիսիլ
քի օրաաա ուլումը Կա գօրգմուշ Կա խաթա
օլարագ հէր քէսին Էլլիլէ գօնուշաղը խու-
սուպարտան ալտըղ թէ'սիրտէն պու Կիւլի
խաղալի չէյլէր սէօյլէր, սէն անը թա'ղիլ փէ
թէհաիտ Էթ քի պիր տահա սէօյլէ պիր չէյ
սէօյլէմէսին: Կէլի Կիւնէ տէլիմ Էտէրսէ հէքի-
մէ Կէթիլէր» տէմէսի իւզէրինէ, աաէմ գըղա
թա'ղիլ փէ թէհաիտ Էտէր, փէ գըղ սիւքիւթ
Էտէր իսէ տէ, պիր հաֆթա սօնկրա հէման
օ քէմալտէ օլան տիկէր պիր գըղ փուսարըն
Կաշլանտա Կիւզէլ պիր Կէլիլին քէնտիլինէ
Կէօղիւքիւպ, «Պուստան Էլլիլէ պէսիմ գըղ
գարնաաշըմը Քիւստոս Կէօնտէրմիլ, փէ Քի-
լան գըղա Կէօղիւքիւքէք տիւնեանըն խարապ
օլաճագընը խապէր վէրմէսինի թէնպիս Էթ-
միլ խաի: Տէր Վահան պուսու ինթիսիլին-
տէ՝ իման Էտիլ 'իլան Էթմէլի իքէն, իման-
սըղլըպ Էտիլ թէքիլ Էլլիլէ: Քիւստոս
Կիւնէ Էլլիլէր գըղը Կէօնտէրէճէք խաի իսէ
տէ, չիմաի վալիտէմ պիր օղլան թէլիլիտ
Էթմիլ օլմաղլէ անա խըտմէթ Էտիլօր: Պիլ
Էլլի գարնաաշըղ, պիրլիլի տախի Բուսիա-
յա Կէօնտէրիլ պէնի թէքար սիլէ Կէօն-
տէրտի, Կիթ սէօյլէ Տէր Վահանըն սէօղիւնէ
ինանաընը փէ ինանաընը: Էլլիլէ սէօյ-
լէնլէն Կիւլի Էթմիլէր, Կօղ իսէ տիւնեա
խարապ օլաճագ, Էլլիլ ինանըպ թէլիլէ Է-
տէրլէրսէ քիլիսէլէր փանայըըն Կիւնիւ 'ա-
ճալիլ հիքմէթ փէ միւ'ճիլէլ Կէօրէրէք իսէ-
լաա օլաճագլար:»

Պու գըղըն փէտէրի տախի սէլէֆի Կիւլի
Տէր Վահանա իֆատէ ի հալ Էթմէսլինտէ
Էլլիլէրի ճէվաղը ալըր, Կա'նի գըղընը
թա'ղիլ փէ թէհաիտ Էթ տէմէսի իւզէ-
րինէ սիւքիւթ օլուր: Պիր իքի հաֆթա
սօնկրա Եաղա Կէրիսի Օյունագլանտան պիր
Բուճ գարըյա Կէօղիւքիւպ սէօյլէր քի Բուճ-
լարա սէօյլէ, «Սիլ Էրմէնիլէրտէն իլէրի խա-
նիլ, լաքին Կէրի գաղաընը: Տէր Վահան
Կիւլի իմանըղ օլմաընը, պաղընը պա'ղը
Էրմէնի փափապար իլէ Էրմէնիլէր գըղա-
ըն սէօյլէրինէ ինանաըլար, 'իպատէթ Է-
տիլ գուրպանլար քէսէրէք սաաաղա վէրի-
յօրլար, սիլ փէ փափապարընը տախի անլէր
Կիւլի Էլլէլիլիլ, Կօղ իսէ տիւնեա սիլիլին
Կիւնանըղ սէպէպինէ խարապ օլաճագ:»
Պուստան պիր գաչ Կիւն սօնկրա Լազարոս
Խաթինտէ պիրիսի Կօլտան Կէլէրէքն ափան-
սըղ Էթրաֆընը տէօրթ նէֆէր հէյլէթիւ-
քիմսէլէր չէլիլիլ, Էանա ի բահտէ հայլանը-
նը պիլ գայը ը հաղըն տէօյլիլ իչիւն թա'-
ղիլ փէ թէքար Էթմիլէրտէն սօնկրա թէն-
պիս Էտէրլէր քի հայլանլարա վուրուպ Է-
ղիլէթ Էթմէլիլիլ, չիւնքի հայլանլար տա
սիլ տէ հէր չէլիլիլ տէ Ալահըն սընը, հէր
չէլիլիլ Ալահա խըտմէթ Էտիլիլ, Կիւ-
նահաընըղտան գուրթուլմագ իչիւն հէր չէյ-
'իլիլիլ վէրիլ թէլիլէ Էտիլիլ, Կօղ իսէ տիւն-
եա խարապ օլաճագ:»

Էլլիլէրի գըղընը փէ պու հալլէրին չա-
կը'աըն հէր թարաֆա չալը' օլուպ հէր թա-
րաֆտան մէգպուրէ Բուճ գարընըլէ Լազա-

րոսա Էլա'իլտէ օլտըղը Կիւլի փէյղապէր
պաղընըլարա Կէլիլիլէրի միսիլու հէտիլէ փէ
սու'ալլէրլէ Կէլիլիլէրին սայըսը Կիւն Կիւնէ
Իղտիյաա պուլմագաա իքէն, Աղլուճըն Կօ-
գարըքի մահալլէսինտէն Կիւլի Կաշլանտէ
պիր Էրմէնի գըղը Ուղուն գարիլէ նամ թար-
լաաան Կէլէրէքն պիր չալընըն տիպինտէ օ-
թուրմագաա օլան աաէմ քէնտիլին չաղըըր:
Գըղ Կաղաշաղըղլաա, հէր թարաֆ խաչ-
լար իլէ տօնաաըլմը Էլլիլիլ լապլին պէյաղ
սաղալը ինթիյար պիր աաէմ պաշլանտա պէ-
յաղ պիր թարիօլ Կէլիլիլ, թարիօլաա տա-
խի խաչ նիւնաըլար օլուպ, Էլլիլտէ իչէրիտէն
փէ սըլաըրտան ալթուն գաիլանըլ պիր ին-
ճիլ օլտըղը հալտէ օթուրմուշ, փէ պինէք
հայլանը օլան Կիւզէլ մէքէպի տախի չա-
լըտա պաղլը տուրմագաա իքէն, գըղա խի-
թապէն, «Կիթ, իքի Կիւզ սէճտէ Էտէրէք
Կարըն պու վաղըթաա պուրապ Կէլ, սանա
սէօյլէլէքէլէրիմ սէօյլէ տէլիւ Էմր վէրիլ:

Ինթիյարըն Էմրի մուճէպինէ գարալաշաղ-
ըլան վաղըթաա վարաղընտա ինթիյարը Էլ-
լիլէր հալ ու հէյլէթտէ պուլուպ, գըղա խի-
թապէն տէր քի, «Պէն Քիւստոս ըմ, չիմաիլէ
գաաար պէքէթիմ, ճէնէթէ քիմսէ Կէլիլիլ, ճէ-
հէնէմ Կիւնահաթարըլ իլէ տօլուպ Կէր
գալմաաը: պու սէպէպտէն տիւնեաը խա-
րապ Էտէճէք իսէմ տէ մէրհամէթիմ պէնի
թահիլէ Էթտի քի տիւնեաը Էնիլ պիր տա-
հա սէօյլէլէրիմ, թէլիլէ Էտէրլէրսէ խօշ, Կօղ
իսէ ալթըպ մէրհամէթ Էթմէլիլ միւսաղիլ
խարապ Էտէլիլ: Կիթ սէօյլէ, թէլիլէ Էթ-
միլէր, օրուճ թուլուսլար, գուրպան քէս-
սիլէր, փափապար Էլի օգուլուպ խըտմէթ-
լէրինի գուսուրը Կաիլանլար, Միգտարըղլ
րիչլէթ Կէլիլ ֆուգարաը ինթիլիլ պաթըր-
մաաըլար: Տէր Վահանըն Կիւրէլի փաղ տըր,
պէն անը չօդ սէլէրիմ, չիմաի հէր նէ գա-
աար իմանըղը Էտիլ հէր քէսի Կալան տըր
տէլիլ սափաըրըյօր իսէ տէ, սօնկրա օ տա
իման Կէթիլէքէք:» Պու հալի մէլպուրէ ի-
լան ու պէյան Էտէր, փէ քէնտի խըսըըն օ-
լան քէնտի քէմալինտէ տիկէր պիր գըղ մէլ-
պուրէլէրէքէ Էտէր քի, Քիւստոս սէօյլէ
տէ իլլն վէրիլ իսէ, պէն տէ Կէլիլիլ:

ՀԱՅԻ ՀԱՅԻ ՍՍԱՍ

(Պագիսի Կէլէճէ Զաաիլիլիլ)

Սամսոն, Դեկ. 9/21, 1885

ԻՆՍՆ

Պուստան իւշ հաֆթա մուգաաաթմ ինթիլի
Իթթիսաա թարաֆընտան վուգու' պուլան
աա'վէթ ի մախսուսլէ Կէօրէ, թա'մաաղաա
վաղը՝ Ամէրիգան իսանը 'իպատէթ խանէլին-
տէ հէր Կիւն Էօյլէ վաղըլնտա թէքիլիլ օ-
լունտան մէվաաա խուսուսընտա Կարըմ սա'աթ
տու'ալար օլունուպ իլահիլէր թէրէնիլիմ Է-
տիլտի, փէ աղա սըրա զըսաա, ֆաղաթ միւ-
նաաիր նուլթըլար իրաա օլունաաղ ճէմաա-
թըն Կիւզիլանտէ մէսէրէթ փէ սէվինճ 'ալա-
մէթլէրի Կէօրիւլուր:

Վա'իլլէր մէճիլիլ պու հալը նաղաը ի-
թիլարա ալարագ, փէ պու Կիւլի տու'ա ճէ-
մ'իլլէթլէրին պէրէքեաթը բուհանիլէ ի 'ա-
ղիլիլ միւսաթլիլիլ օլաճաղընա ինանաաղ,
պուստան պէօյլէ ալաֆր: հէր ալըն իլք փա-
ղար Էթէսի Կիւնիւ թա'մ Էօյլէ վաղըլնտա
Ամէրիգան իսանը 'իպատէթ խանէլինտէ 40
տաղիլէ գաաար տու'ա օլունաաընը, փէ մաա-
տէլէ միւնաաիլ գըսաաա իրաա ը նուլթը Է-
տիլմէսիլիլ պիթթէնիլ փէ տօսթըրըն մա'-
լումը օրնագ իւզըր Աւտաաըր վաաթիլաաըլէ
նէլլիլիլ Էլլէլէ Կէօրիւլէ տիր:

Պինապէրին պուստան 9 Կիւն սօնկրա,
Կա'նի ալաֆր. Փետր. 1 տէ, թամմ Էօյլէ
վաղըլը մէլքիլար 'իպատէթ խանէլինտէ տու'ա
ճէմ'իլլէթի վուգու' պուլուպ, ճէմ'իլլէթ ի մէլ-
պուրէլէ Պաա. Ա. Կոստանդինոս ըլիյաաթ Է-
տէճէք տիր:

Վա'իլլէր մէճիլիլ թարաֆընտան

Գ. Յ. ՊԱՍՍԱՅԱՆ

ՇՈՒ՝ՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

Բուսի 11 Յունիս, վե Ալաֆրանկա 23 Յունիս 1886

ԻՍՓԱՆԻԱ ԷՓԻՍԿՕՊՈՍԼԱՐԱՆՆԵՐ
ՊԵՅԱՆՆԱՄԷՆԻ

Իսպանիան հէր թարափարդնոտ քեա՛րն էփիսոպոսար փափա հազրէթլէրինն միւս սա՛ստէսիլէ շայանը տիգգաթ պիւր պէյանն նամէ նէշր էթմիլէր տիր։ Պէյաննամէի մէղքիւրտէ պէշ նոգթա գիւր օլունմը օլունպ միւստէրիճաթը պէր վէճի տիթի տիր։

Փօլիթիդա հէր նէ գատար մէղհէպ իւզէրինէ միւսէ՛սսէս իսէ տէ, պունուն իլէ պէրապէր իթիսի այրը այրը շէյլէր տիր։ շէյլէր քի Գաթօլիք մէղհէպինն նուֆուզ ու թէ՛ սիրինի մուհաֆադա էտէն հէր պիւր հիւքիւս մէթ շայանը գապուլ տըր։

Իսպանիա մաթպուլաթը ալէլ՝ ումուս, Գաթօլիք զազէթալարը պիլիսասա մէղհէպ իլէ փօլիթիդա արասընոտ օլան միւսաստէպէթ խուսուսընոտ պահա էթտիքլէրի ճիհէթլէ, միւսթէլիֆ թարափարտա թապ՝ ու նէշր օլունան րէսմի զազէթալարընքինտէն մա՛տա պիլ ճիւզէ զազէթալարտա կէօրիւէն պահալարըն զայրի մուսատառ օլտրպարը պէյանն նամէի մէղպուրտէ գիւր օլունմը տըր։ Գաթօլիք միւսէլիֆէր մէղհէպլէրինի միւստաֆա՛յա գըյամ էթմէք խուսուսընոտ հուրիլէթի ի քեսմիլէն նա՛լ իսէլէր տէ, Գրիսթիյան մուհապպէթինի ունութմամադա, վէ քէնտի թահրիթլարընա իրա՛ն էթտիքլէրի տէլա՛լիտէն գիյատէ հէնմիլէթ վէրիմէմէսի թալիլէ օլունմը տըր։

Պէյաննամէի մէղպուր փօլիթիդա ճիհէթիլէ տալի էհէմիլէթի հա՛րգ տիր։ Պուանէ գատար Գարիսթլէր քիլիսէնին համիսիլ տէյիլ խտիւս էթմէքտէ, վէ Տօն Գարլօ գրալ օլաճադ օլտըրը թագաթրտէ բուհպանլարըն նուֆուզ ու թէ՛ սիրաթը գատիմէլէրի ելինէ անլէրէ ի՛տտէ օլունամադընը թէ՛անհիւս իլլէմէքտէ պուլունմըլար տըր։ Իսպանիան էն գիյատէ միւսթէսսըպ զազէթալարը Գարիսթ խանէտանընա տօղրու հիւսնի թէվէճիւս պէյան էթմէքտէ, վէ պէնալէր նէշր իլլէմէքտէ տիրլէր քի վաթան փէրլէր Իսպանիալարը ումուսը սիյասիլէն տա՛րի էթքեալարընոտ տէվամ էտէճէք օլտըլարը թագաթրտէ բուհպանլարըն նազալընոտ խօր պազըլաճադլարը խուսուսընոտ հիւս էթմէլէրինէ սէպէպլլէթ վէրմիլ տիր։ Իլլէ պէյաննամէի մէղքիւր քիլիսէնին Գարլիսթլէրէ տօղրու խուսուսի հիւսնի թէվէճիւս օլտըլընը ինքեալ էթմէքտէ, վէ Գըրալիլանըն հիւքիւսթլինի թահրիմ էտէրէք Գարիսթլէրին իսեանա գալընլարընը միւսքիլաթէ տուչար էլլէմէքտէ տիր։

Իշպու պէյաննամէ պաշգա պիւր ճիհէթտէն տալի շայանը տիգգաթ տըր։ Էփիսոպօսլար շայէտ Տօն Գարլօ գրալ օլաճադ օլուն իսէ, անըն թէվապլիս անըն խամիտէ վէրմէյի թէ՛անհիւս էթտիքլէրի շէյի վէրէմէյէճէյինի կէօրիւյօլար։ Տին խուսուսընոտ յազիլ թէֆիլի մահքէմէսինն իգամէսինէ եալսօտ հիւքիւսթլին կէրէք տալիլի վէ կէրէք խարիճի փօլիթիդաընա գարար վէրմէք իշիւս բուհպանլարա սէլաիլէթ վէրիլէճէք օլա, իլիսթիլալ զուհուր էտէճէք, վէ պունտան տօլալը քիլիսէնին գուվլէթի շիմաթլինտէն տա հա ալ օլաճադ տըր։

Գիլիսէ տուչար օլտըլը իլլթիլապա քէնտիսի մէս՝ ուլ տըր։ Ֆրանսա ճիւսթուրիլէթ թարաֆտարանը բուհպան կիւրուհիլին գրալլլէթլին ի՛տաէ ու իպգասընա արզու էթ-

տիլինի փէք էյի պիլիսիլնտէն, քիլիսէյէնազարը խուսուսթլէթլէ պազմադտա տըր։ Փըրէնա Պիլլարադ հիւքիւսթլի փափալլլէ իլէ շուրուլթը միւսթէտիլանէ իւզրէ միւսալէհէ էթմէք արզուսընոտ պուլունմը իսէ տէ, թէքլիֆաթընա սուրէթի լաիգէտէ ճէվապ գապուլ էթմէմիլ տիր։ Իթալիա Գրալը հազրէթլէրի էհալինն պիլ իթթիֆադ արզուսընա մէսին Բօմայա կէմիլ օլունպ, փափա հազրէթլէրի էլան հուգուգընըն փալիմալ օլտըլընը խտիւս էթմէքտէ տիր։ Ամէրիկատա էհալինն ալթըտան եալսօտ ետիտէն պիլի Գաթօլիք օլունպ, հիւքիւսթլին հուգուգ ու մէնաֆիլինէ սուրէթի միւսթէսալլլէտէ նա՛լ օլաճադ տըրլար։ Ֆիսգաթ ումուսը սիյասիլէտէ փափա հազրէթլէրինն անլէրին իւզէրինէ օլան նուֆուզ ու թէ՛ սիրինի նազարը իթիլարտա ալարադ պու գատար պիւր ճէմա՛թլէրն Ամէրիկանըն հիւքիւսթլի սէրպէթլլէտէն պիւր մուսթաթալա օլտըլը հիւս օլունմադտա տըր։ Ֆիսգաթ կէօրիւէն թէրադգը հէր նէ գատար անէպթէ իսէ տէ, Էլինէ շայանը թէշէքքիւր տիր։ Էյէք փափա հազրէթլէրի կէրէք քէնտիլի վէ կէրէք բուհպան կիւրուհիլին եալընը ումուսը սիյասիլէտէ միւսնաարը էտէճէք, վէ ումուսը սիյասիլէտէ բուհպանլարըն տալի էհալի միսթիլու սուրէթի միւսթէսալլլէտէ հազարը օլունմընա միւսա՛տաէ վէրէճէք, վէ հէք քէսին մէվատտը բուհանիլէ իւզէրինէ սէրպէթլ թէֆէքքիւր էթմէյէ հազը պուլունմըլընը թալիմ էտէճէք օլա, պու հալ զիյատէսիլլէ շայանը մէմուսնիլլէթ անվալտէն պուլունմադընոտ շիւպէէ Էօգտըր։ Ֆիսգաթ Գաթօլիք քիլիսէսի օ գատար պէօլիւք տիր քի պու շէյ չափուք չափուք մէյտանա կէլէճէյի մէ՛մուս տէյիլ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Էվգաֆը հիւսայուն նազըրը Սուպհի փաշա հազրէթլէրի պիւր միւստէթտէն պէրու միւսթէլա օլտըլը իլլէթտէն էսիրֆիլալ օլտըլը հալտէ ճուսա՛ էթթէսի կէճէսի վէֆաթ էթմիլ տիր։ Ճէնադէ նամալը Այասօֆիա ճաւիթինտէ պիլ իֆա նա՛շր Սուլթան Մահմուտ խան հազրէթլէրինն թիւրպէսի նէգաթիտէքի մապպէրտէ տէֆն օլունմը տըր։ Միւսթէվէֆաթի միւսարիլէյի 72 եալընոտ օլունպ էիլմիլիք չօճուլը վար տըր։ Բիլլայէթէ նազարէն միւսարիլէյին 42,000 լիւս պօրճու վար իմիլ։

Նէօլօղօսըն պէյանընա կէօրէ, Ջաթը Ծա հանէ սապլը Բուսէլի ի Ծարգի վալիսի Կալիլիէ փաշա հազրէթլէրինէ 12,000 զուրուշ մա՛տ թալիսի պուլունմըլար տըր։

Թրապզօնտա քեա՛րն Ինկիլզ գօնաօլօսը Մ. Պիլիօթի Լօնտրանըն Թիճարէթլ օտաարնա վէրալի պիւր բալիօթտա Թրապզօն թարիլլէ Իրանըն թիճարէթլի պէրրիլէսի կիւստէն կիւսէն ազալմադտա օլտըլընը պէյան էթմիլ տիր։ Իրանըն ճիհէթի ճէնուպլլէտէն քիւշատ օլունան եէնի Էօլար վասթթա սըլլէ Էվլէճէ Պահրը Սիյահտան կէլէն էմթա՛տ չիմաի Իրան քէօրֆէլլնտէն կէլմէքտէ տիր։ Մ. Պիլիօթլինն սէօղլանէ կէօրէ, Թրապզօնտան Պաշալիտէ գատար էմթիւս նալլի իշիւս Էօլար եալընալ իսէ, Իրան հուսուսընոտ վազը՝ Թիֆլիստէն ճուֆայա գատար չըմէնտըֆէր խաթթը խիթամիլէլը օլտըլտա, չիմաի պապի օլան թիճարէթլ տալի մահվ օլունպ կիտէճէք տիր։

Իսթանբուլ զազէթալարըն եազտըլընա կէօրէ, Այալըն տէմիլ Էօլը չիքթէթլինն միւստիրի Մ. Փըրսըր Իսթանպուլտա օլունպ խաթթ-

թըն Տինէյրէ գատար թէմաթիլնէ տա՛ր իմ թիլալ թահսիլինէ չալընլադտա իմիլ։

Նէմէն վիլայէթի սանտըգ էմինի Մէհմէտ Սիլ էֆէնտի թարաֆընտան վուգու պուլան իլաթիլաէ մէսին էֆէնտի միւսալլէյին մուհաքէմէսինէ պազըլմադ իւզրէ Իսթանպուլ կէթիլլէճէք տիր։

Սիւրիա վիլայէթ զազէթալարըն րէսմի իւլանընտան անալըլտըլընա կէօրէ, վիլայէթլին զազըլթալարնա թալիսի օլունան պիւր գաշ պին լիւս սիրգաթ օլունմը, վէ մուսթիլ էսպալալը թէհարի օլունմադտա պուլունմը տըր։

Էտիրնէ շէնրի իլէ սօգազլարը արաոնոտա իլաթիլաթ եէնիտէն պաշլալը տըր։ Սուլար շէնրին սօգազլարընտա 10 կիւս գատար տուրտըգտան սօնկրա մէճրա ի ապլլէրինէ շէքիլմիլէր տիր։

Մէմալէք ի Միւլթէհիտէ ի Ամէրիկա տա ապօնէլէրիմիգտէն պիլի տէմիլթիլլէ մէշուլ պուլունմըլընտան Անատօլունտա տէմիլ մա՛տէնի չիմաի նէրէտէ իլլէսիլմէքտէ օլտըլընը պիլլէ սու՛ալ էթմիլ տիր։ Էյէք մուսթալիլլէրիմիգտէն պիլի պու պապտէ սիլլէ մալիւսթ վէրէճէք օլուն իսէ, քէմալը մէմուսնիլլէ նէշր էտէրիլ։

ԻՍԲԻՃԻՑԷ

Պիլ Լէհ զազէթալարըն րիվայէթլինէ նազարէն, Բուսի Յունիս 13 տէ ֆէթրապուրկտա Ջար հազրէթլէրի թարաֆընտան Բուսիա մէմալիքլնտէ միւսթէլաթլէրն պիլ ճիւզէ ֆըրուսիա թէպա՛լարընըն թարտ օլունմալարընա տա՛ր պիւր ասալ (ֆէրման) նէշր օլունմադ տըր։ Պու խապէր ինթիլաթլէ գապուլ օլունմալը տըր։ Ալթիլիա վէ Բուսիա թէպա՛լարընըն ֆրուսիա մէմալիքլնտէն թարտ ֆրուսիա մէճլիս ի մէպուսանը թարաֆընտան թագալի օլունմը տըր։

Մ. Լէսէփա պու ալըն սօնընտա ֆանաւա գանալընը մուսթէնէ էթմէք իւզրէ օլթարաֆա միւսթէվէճիւս հարէքէթ էտէճէք, վէ Ֆրանսա թիւճար չիքքէթի, վէ տիյարը էճնէպլլէ թիճարէթի իլլէ մէշուլ օլանլար թարաֆընտան մուրաթիսա օլունպ իւզրէ միւսթիլլէյին պիլլէր քիլի րէֆադաթ էլլէյէճէք տիր։

Իսպանիա տա Կարթագինատա կէլէն հաթթա 40 քիլի գատար իսեանա գալընմըլար, վէ շէնրին ճիլարընտա քեա՛րն գալէյի գապլ էթմիլէր տիր։ Ճէնէրալ Ֆահարթթօ պիլ գաշ զապլլէթէ գալէնին գաթիուսընա կէլէրէք ռալլէրին թէպլիմ օլունմաարնը թալէպ էթտիքտէ, ռալլէր պէքթիլէրտէն ալմը օլտըլարը գուրչունլարը ռաաթիլին իւզէրինէ եազտըրմադա պաշլալը պա՛տէ հու սահիլէ տօղրու ֆիլարալէ պիլ կէմիլէ պիլլէրէք Աֆրիկա սէվահիլինէ տօղրու կիլթմիլլէր տիր։ Ֆիսգաթ ռալլէրտէն օն սէքիլի կէմիլէ կիլլէմէյէրէք թահթը թէվիլիֆէ տլլընմըլար տըր։ Ճէնէրալ Ֆահարթթօ պէշ եէրինտէն թէհիլլէլի սուրէթտէ եալալանմը տըր։

Իսպանիա տա մէրգուսան ռալլէլլէ տօղրու էհալի սըրասընտա զիյատէսիլլէ հիտտէթ օլունմադտա իսէ տէ, անլէրի իսեանա թէշվիլ վէ վէ թահրիք էտէնլէր ղալէյինտէ տահա զիյատէ զազալ հիւս օլունմադտա տըր։ Կէօրիւսիւքի պա՛ղը միւրթէքիլ քիմսէլէր Իսպանիա ֆօնտօսընըն տիւշմէսինի արզու էտիլ, պիլ միգտար ազալ վէրէքէք անլէրի իսեանա թահրիք էթմիլլէր տիր։

Մ. Սալաթիլին հէյէթի վիւքէլալը էհալլինն մէճլիս ղաթ էթմէլէրինէ միւսա՛տ-

